

Warszawa, 28 listopada 2016 r.

PIU 1578/2016

Szanowna Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów

Szanowna Pani Premier,

w ostatnich tygodniach nasiliła się publiczna dyskusja na temat wzrostu cen ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. O tym, jak istotna jest to kwestia i jak dużą wagę odgrywa w życiu polskich kierowców, świadczą interpelacje poselskie w tej sprawie.

Polska Izba Ubezpieczeń, organizacja ustawowo zrzeszająca wszystkie działające w Polsce zakłady ubezpieczeń, w naturalny sposób jest uczestnikiem publicznej debaty na temat systemu ubezpieczeń OC. Pragniemy podkreślić, że misją ubezpieczycieli jest przede wszystkim niesienie pomocy i zabezpieczenia finansowego osobom poszkodowanym. Polscy kierowcy powinni czuć się bezpiecznie, posiadając ubezpieczenie OC. To oznacza, że zarówno wysokość cen, jak i wartość wypłat powinna być dla nich przewidywalna.

Odszkodowania i świadczenia dla poszkodowanych wypłacane są ze składek płaconych przez wszystkich ubezpieczonych kierowców. Ubezpieczyciel jest prawnie zobowiązany do pobierania składek w takiej wysokości, by pokryły one roszczenia osób poszkodowanych. **Zasadniczą przyczyną obecnych wzrostów cen OC komunikacyjnego, jest znaczący i trwający od kilku lat wzrost wartości wypłacanych odszkodowań i świadczeń na rzecz osób poszkodowanych w wypadkach i ich rodzin.** Droższe stają się nie tylko naprawy aut czy ceny części samochodowych, ale również opieka lekarska czy rehabilitacyjna nad poszkodowanym. Wyższe wypłaty oraz brak podwyżek cen w latach poprzednich, spowodowały brak rentowności OC komunikacyjnego. Straty ubezpieczycieli z tego tytułu w ostatnich dziesięciu latach przekroczyły 6 mld zł. Wobec obecnej trwałej tendencji wzrostu wypłat, rok 2016 również zakończy się znaczącą stratą z OC komunikacyjnego.

Lepsza, ale też droższa ochrona osób poszkodowanych, do czego zobowiązują ubezpieczycieli nowe regulacje prawne, orzecznictwo sądowe czy wytyczne nadzoru finansowego, przynosi poza wyższymi wypłatami dla poszkodowanych, także wzrost ceny usługi, jaką jest ubezpieczenie OC. Główne elementy, wpływające na coraz szerszą ochronę osób poszkodowanych i zarazem determinujące wzrost cen ubezpieczeń OC są następujące:

1. Orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego, dotyczące likwidacji szkód komunikacyjnych

W ciągu ostatnich lat, uchwały Sądu Najwyższego znacząco zwiększyły zakres ochrony osoby poszkodowanej. Warto wymienić tu np. uchwałę związaną z finansowaniem przez ubezpieczyciela najmu pojazdu zastępczego dla osoby poszkodowanej w wypadku czy korzystne dla poszkodowanych zasady wycen części stosowanych w naprawach pojazdów. Ponadto 1 kwietnia 2015 r. weszły w życie wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego, standaryzujące procedury wypłat. Zgodnie z szacunkami PIU, zwiększyły one obciążenia zakładów ubezpieczeń o ok. 1,2 mld zł.

Wszystkie powyższe czynniki podnoszą standardy ochrony osoby poszkodowanej, ale jednocześnie zwiększają wartość wypłacanych odszkodowań, a więc w efekcie składki dla wszystkich kierowców.

2. Nowe wymogi wypłacalności Solvency II – zgodnie z nową ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Ubezpieczyciele ze względów bezpieczeństwa są zobowiązani tworzyć duże rezerwy finansowe, m.in. na wypłaty przyszłych odszkodowań. Takie rozwiązanie daje gwarancję stabilności systemu ubezpieczeniowego. Nowe wymogi wypłacalności, które weszły w życie 1 stycznia 2016 r. wraz z nową ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przewidują ostrzejsze wymogi kapitałowe, co zwiększa bezpieczeństwo ubezpieczonych, ale jednocześnie oznacza większe obciążenia finansowe dla zakładów ubezpieczeń.

3. Zadośćuczynienia i świadczenia historyczne

Orzecznictwo sądowe, przede wszystkim Sądu Najwyższego, często prowadzi do nowych interpretacji istniejących od dawna przepisów prawa. Skutkuje to powstawaniem nowych tytułów roszczeń, związanych z wypadkami komunikacyjnymi sprzed lat. **W efekcie takiej linii orzeczniczej, obecnie ubezpieczeni kierowcy są zobowiązani do pokrywania wypłat za szkody powstałe nawet przed 20 laty!** Orzecznictwo tworzy nowe tytuły uprawniające do wypłat na rzecz członków rodziny i innych osób, które nie były bezpośrednio poszkodowane w wypadku. Pojawienie się dziś takich tytułów nie było możliwe do przewidzenia w momencie powstania szkody (czyli nawet 20 lat wstecz), bo obowiązująca wówczas interpretacja przepisów Kodeksu cywilnego była inna niż dziś. **Innymi słowy kierowcy przed laty płacili składki OC nie uwzględniające niektórych dzisiejszych roszczeń.**

Dalszy rozwój tego typu linii orzeczniczej powoduje, że ubezpieczyciele nie mają żadnych szans precyzyjnego planowania działalności finansowej, a kierowcy są narażeni na permanentną niewiadomą związaną ze wzrostem cen. **Warto więc – analizując dzisiejsze podwyżki cen OC – pamiętać o tym, że składają się na to nie tylko bieżące szkody, których wartość stale rośnie, ale też ogromna liczba szkód sprzed lat, które dzięki nowym interpretacjom przepisów dają prawo do zgłaszania nowych roszczeń, skutkujących kolejnymi wypłatami świadczeń.**

Możliwość zgłaszania nowych roszczeń z tytułu starych szkód, jest również polem do działalności firm odszkodowawczych. Korzystanie z pomocy pełnomocnika przy dochodzeniu roszczeń jest prawem każdego poszkodowanego. W trosce o jak najlepszą realizację tego prawa, warto w naszej opinii zintensyfikować prace nad stworzeniem regulacji dla firm odszkodowawczych. Regulacje te powinny normować przede wszystkim zasady pozyskiwania klientów i pobierania wynagrodzenia. Warto, z korzyścią dla poszkodowanych, by na regulowanym rynku, jakim jest rynek ubezpieczeniowy, dedykowane akty prawne dotyczyły też pośredników odszkodowawczych.

4. Wypłaty bieżących zadośćuczynień

Mówiąc o wzroście cen OC, nie można pominąć kluczowej kwestii, jaką są tzw. zadośćuczynienia. Istnieją roszczenia, które można wymiernie wycenić, jak np. dotyczące części samochodowych, pracy rehabilitanta, itp. Zadośćuczynienie natomiast jest świadczeniem dodatkowym (wypłacanym obok odszkodowania), mającym wyrównać w pieniądzu krzywdę osoby poszkodowanej w wypadku komunikacyjnym, a w przypadku jej śmierci, krzywdę doznaną przez osoby bliskie. Jest

to świadczenie, które przysługuje niezależnie od zwrotu wszelkich kosztów będących następstwem uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, czy też renty w sytuacji całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy albo zwiększenia potrzeb poszkodowanego. W świetle obecnych regulacji, kodeksowe zasady przyznawania zadośćuczynień są nieprecyzyjne, bowiem:

- Nie formułują dostatecznie kręgu osób uprawnionych do świadczeń,
- nie formułują potencjalnych wartości ewentualnych świadczeń,
- nie zawierają zamkniętego katalogu tytułów roszczeń.

Ocena, jaka kwota jest odpowiednia dla zrekompensowania doznanych cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego, należy ostatecznie do sądu. Wobec braku regulacji i punktu odniesienia, zasądzenia w podobnych sprawach różnią się między sobą nawet kilkukrotnie. Ponadto mamy do czynienia ze stałym wzrostem wysokości zadośćuczynień. Jest to sytuacja niekorzystna dla poszkodowanych, bo nie mają oni żadnej precyzyjnej informacji, na jakie świadczenie mogą liczyć. Brak informacji można uznać za jeden z czynników popularności firm odszkodowawczych, których prowizje za wykonaną usługę są zależne od wypłaconego świadczenia, a więc obciążają poprzez składkę wszystkich kierowców. Jest to sytuacja niekorzystna zarówno dla ubezpieczycieli, którzy nie są w stanie precyzyjnie planować swoich przyszłych obciążeń finansowych, jak i dla kierowców, którzy za niedoregulowanie kwestii zadośćuczynień płacą dziś z własnej kieszeni wyższe składki.

Jakie działania mogą ulżyć kierowcom?

Jest rzeczą niezwykle istotną, by system obowiązkowego ubezpieczenia OC działał przede wszystkim na rzecz poszkodowanych. Ich szeroka ochrona i obowiązek wyrównania strat związanych z wypadkami drogowymi jest zasadniczą częścią działalności ubezpieczycieli. W sytuacji, gdy w sposób nieprzewidywalny rosną zadośćuczynienia wypłacane na rzecz poszkodowanych i ich rodzin, by zachować gwarancję wypłaty świadczeń, rosnać musi także cena ubezpieczenia, czyli składka za OC. **Regulacja wysokości zadośćuczynień jest dziś więc rzeczą niezbędną. Brak tej regulacji oznacza wprost brak przewidywalności cen ubezpieczenia i dalsze ich wzrosty.**

Większość krajów w Europie obrała kierunek regulacji zadośćuczynień w postaci taryfikatorów. We Włoszech, Hiszpanii, Szwecji, powstały różnego rodzaju rozwiązania, oparte na tabelach. To pozwala ubezpieczycielowi planować wydatki w przyszłości, poszkodowanemu daje wiedzę, na jakie świadczenie może liczyć, a sądom daje punkt odniesienia. Warto podkreślić, że we wszystkich wymienionych krajach średnia składka za ubezpieczenie OC jest znacząco wyższa niż w Polsce. To zresztą właśnie niekontrolowany wzrost cen OC był katalizatorem regulacji wysokości zadośćuczynień.

Polska Izba Ubezpieczeń bierze obecnie udział w powołanym przez Komisję Nadzoru Finansowego Forum Zadośćuczynień. Celem Forum jest wypracowanie rozwiązań, pozwalających na uregulowanie kwestii ustalania wysokości zadośćuczynień, a tym samym na większą przewidywalność wypłat na rzecz osób poszkodowanych. Dodatkowo od kilku lat PIU upowszechnia w Polsce wiedzę o międzynarodowej klasyfikacji ICF (Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia, rekomendowanej przez WHO), która w kompleksowy sposób pozwala na określenie funkcjonowania poszkodowanego w wypadku i jego stanu fizycznego i psychicznego. W przeciwieństwie np. do istniejących „tabel uszczerbkowych” ZUS, jest to klasyfikacja, pozwalająca w sposób kompleksowy ocenić jego krzywdę związaną z uszczerbkiem na zdrowiu, szanse przywrócenia poszkodowanego do społeczeństwa i rozmiar krzywdy w zależności od uwarunkowań zawodowych czy społecznych.

Zadośćuczynienia często dotyczą spraw trudnych i społecznie wrażliwych, takich jak trauma powypadkowa, niepełnosprawność czy strata najbliższego członka rodziny. Prace nad regulacjami w tej kwestii muszą więc być prowadzone w sposób wyważony, uwzględniający wiele punktów widzenia. Jednym z nich jest punkt widzenia kierowcy, płacącego składkę za obowiązkowe ubezpieczenie OC.

Kolejną kwestią, nad którą warto pracować, jest prewencja i karanie wysokimi stawkami OC osób permanentnie nieprzestrzegających przepisów ruchu drogowego. Prosta zmiana prawna, dająca ubezpieczycielom szerszy dostęp do Bazy CEK (Centralnej Ewidencji Kierowców), ze szczególnym uwzględnieniem informacji o mandatach, pozwoli na to, by ciężar podwyżek dotyczył przede wszystkim piratów drogowych, popełniających wykroczenia najbardziej niebezpieczne dla innych uczestników ruchu drogowego. Widmo podwyżki składki w związku z punktami karnymi działałoby też prewencyjnie i zachęcało kierowców do ostrożnej jazdy.

Misją ubezpieczycieli jest niesienie pomocy i zapewnienie bezpieczeństwa finansowego poszkodowanym. Polska Izba Ubezpieczeń jest do dyspozycji władz we wszelkich kwestiach, dotyczących OC posiadaczy pojazdów. Deklarujemy pełną gotowość do wszelkich konsultacji z organami państwa, **wspierając wypracowanie szczegółowych rozwiązań zapewniających równowagę na rynku i poczucie bezpieczeństwa polskich kierowców.**

Z wyrazami głębokiego szacunku,

Jan Grzegorz Prądyński
Prezes Zarządu
Polskiej Izby Ubezpieczeń

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki, Wicepremier, Minister Rozwoju i Finansów

Pan Marek Kuchciński, Marszałek Sejmu RP

Pan Stanisław Karczewski, Marszałek Senatu RP

Pan Jacek Sasin, Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP

Pan Grzegorz Bierecki, Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Senatu RP

Pan Ryszard Terlecki, Przewodniczący Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość

Pan Sławomir Neumann, Przewodniczący Klubu Parlamentarnego Platforma Obywatelska

Pan Paweł Kukiz, Przewodniczący Klubu Poselskiego Kukiz'15

Pan Ryszard Petru, Przewodniczący Klubu Poselskiego .Nowoczesna

Pan Władysław Kosiniak-Kamysz, Przewodniczący Klubu Parlamentarnego Polskiego

Stronnictwa Ludowego

Pan Jacek Protasiewicz, Przewodniczący Koła Poselskiego Europejscy Demokraci

Pan Kornel Morawiecki, Przewodniczący Koła Poselskiego Wolni i Solidarni

Pani Agnieszka Pomaska, Posłanka na Sejm RP, Platforma Obywatelska

Pan Adam Andruszkiewicz, Poseł na Sejm RP, Kukiz '15

Pan Grzegorz Furgo, Poseł na Sejm RP, .Nowoczesna

Pan Sławomir Nitras, Poseł na Sejm RP, Platforma Obywatelska

Pan Marek Niechciał, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Pan Marek Chrzanowski, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego